

Robinia (*Robinia pseudoacacia*)

Acaciahoning van de Robinia?

Hoe komt het toch, die naamsverwisseling, dat acaciahoning wordt geoogst van de Robinia? De oorzaak hiervan ligt vier eeuwen voor ons. De Franse hortulanus Jean Robin (1550-1629) was degene die de plant uit Noord-Amerika naar Europa bracht door haar uit zaad op te kweken. Hij vond dat de bladeren veel leken op de hem bekende uit Australië afkomstige Zilveracacia (*Acacia dealbata*) en deelde de plant in bij het geslacht *Acacia* en noemde haar naar zichzelf: *Acacia robinii*. Linnaeus stelde anderhalve eeuw later orde op zaken en deelde de plant in in een apart geslacht, *Robinia*, wel genoemd naar de Fransman, maar gaf haar de naam *pseudoacacia* mee. Maar tot op de dag van vandaag heeft de plant, al is het een 'pseudo', de volksnaam *Acacia* behouden. Gaan we straks ook 'Robiniahoning' op de etiketten vermelden?

230

Duurzaam hout

Aan de bouw van de bloem is duidelijk te zien dat we hier te maken hebben met een lid van de Vlinderbloemenfamilie (Fabaceae). Alle tien soorten van het geslacht *Robinia* hebben hun oorsprong liggen in Noord-Amerika. De enige soort die zich in Europa sterk heeft verbreid en in het oosten daarvan in grote getale is aangeplant, is de *Robinia pseudoacacia*. Zij is een snelgroeiende boom die ongeveer 20 meter hoog kan worden en die weinig eisen aan de bodem stelt, zolang deze maar goed waterdoorlatend is. De plant heeft een breed en ondiep gelegen wortelgestel, waaruit zich door wortelopslag gemakkelijk nieuwe planten ontwikkelen. Ook laat zij zich gemakkelijk vermeerderen uit zaad. Van de Robinia is een aantal geschikte cultivars gekweekt voor straat- en parkbeplantingen. De stam, die een dikke schors met diepe groeven heeft, is niet lang want hij vertakt zich reeds op kruinhoogte. Het kernhout van de stam is hard en duurzaam. De duurzaamheid van het hout staat gelijk met die van het tropische hardhout Merbau. Robinia levert in Europa de meest duurzame houtsoort en is in velerlei toepassingen een goede vervanger van tropisch hardhout. Aan de jonge takken van de boom zitten twee aan twee grote doorns. Ze zijn eigenlijk de steunblaadjes aan de voet van de bladstelen, ze zijn verhout. In de winter liggen de bladknoppen verscholen onder het bladmerk van het voorgaande blad. In de loop van mei komen de oneven geveerde bladeren tot ontwikkeling en eind mei/begin juni staat de Robinia in bloei.

Gedraaide bloemen

De bloemen staan in hangende trossen in de bladoksels, ze verspreiden een heerlijke geur. Bij die vlinderbloemigen waar de trosvormige bloeiwijze rechtop staat is de vlag van de bloemen naar het eind van de bloeiwijze, dus naar boven gericht. Bezoeken de insecten landen dan gemakkelijk op de kiel en de zwaarden van de bloemen. Bij de hangende bloeiwijze van de Robinia is de vlag van de bloemen niet naar beneden gericht, zoals je zou verwachten, maar toch naar boven doordat door draaiing van de bloemsteel de bloem een halve slag is gedraaid. Binnen de familie behoren de bloemen tot het type met 'stijlborstels', waarvan het eind van de stijl over een korte lengte bezet is met een borstelachtige beharing. Reeds in het knopstadium van de bloem gaan de helmknoppen open en wordt het stuifmeel in en rond het behaarde deel van de stijl opgeslagen. Een krans met haren direct onder de stempel voorkomt dat eigen stuifmeel op de stempel komt. Tijdens het bloemenbezoek worden de kiel en de zwaarden naar beneden gedrukt waarbij het eind van de stempel tevoorschijn komt en tegen de onderzijde van het insect drukt. Door de borstel op de stijl wordt bij elk bezoek een beetje stuifmeel naar buiten geduwd. Na het bezoek komen zwaarden en kiel weer omhoog. De nectariën liggen in een krans tussen het vruchtbeginsel en de meeldraden. Een bloem heeft tien meeldraden waarvan de helmdraden met elkaar vergroeid zijn en samen een kokertje vormen. De bovenste meeldraad, die recht voor de vlag staat, is aan het begin over een paar millimeter los en de naastliggende meeldraden wijken daar iets uiteen. Hierdoor ontstaan er twee openingen waardoorheen de dichtbijgelegen nectar kan worden opgenomen.

Veel nectar

Robinia is een van de beste drachtplanten. De bloemen leveren overvloedig nectar met een hoog suikergehalte. Maar de dracht van de plant is in onze streken onzeker want die is sterk afhankelijk van het weer. De nectar gaat namelijk pas optimaal vloeien bij hoge temperaturen. Robiniahoning bevat weinig glucose en veel fructose en blijft daardoor heel lang vloeibaar. De honing bevat weinig stuifmeel en is daardoor zo helder.



Robinia (*Robinia pseudoacacia*)

A deel twijg met blad en bloeiwijze; B bloemkelk met meeldraden en stamper; C stuifmeelkorrel (polair); D stamper; E stijlborstel en stempel; F vrucht (peul); G zaad; H tak met doorns en winterknoppen.